

Ш О Д У Н А В К А

Бр. 31.

Београдъ 17. Децембра.

1848

Д А В О Р І Я.

Надъ нама се барякъ віе,
 У бой сложно валя поћи,
 Србу жельомъ крица вріе,
 За свогъ цара бит' се моћи.
 Кудъ юначко зове дѣло,
 Србъ ће радо и весело.

Ой Мацаря кукавице!
 Среда ћемо и одстрага
 Побити васъ немилнице,
 Опремит' васъ до сто врага.
 Изштетисте съ луде бруке —
 Паз'те главе и науке!

Топузину сподбја тешку,
 Не заборав' Србе саблю,
 О рамену танку брешку —
 Так' Мацара задню каплю
 Лій! нек' псеће крви ние,
 Нек' е црна земля піе.

Мы бранимо нашегъ цара —
 Да л' светіе штогодъ има? —
 За свогъ землѣ господаря
 Вовват' е народима!
 Удри Србе Мацарию,
 Удри, удри невѣрїю!

Ил' ко юнакъ пушкомъ грузат',
 Потражити бойно полѣ,
 Или женскя пећу чуват' —
 Браћо мила, шта е болѣ? —

Охъ! та зна се, рекло е' давно:
 Да е болѣ умрет' славно.

Не страши се Србъ умрети,
 Никадъ страшливъ быо ние,
 Корачюу' славной мети
 Радо свою крвь проліе.
 Та ютросъ му пушка шара
 Васкрела е патрияра!

И войводу васкрела е!!
 Поживи ій съ баномъ Боже,
 Па нек', ко ће, злобно лае,
 Додїят' намъ ништ' не може;
 Онъ текъ лае зларадице,
 Зна намъ храбростъ и мишице.

Ой на ноге, у бой светый,
 Да цесарство одбранимо!
 Србинъ ко е, нек' полети,
 Да Мацаре покосимо.
 У бой роде, у бой раіо!
 Не плач' за нам' сестро... жаіо!

Драге наше!... Съ Богомъ свима,
 Бубанъ зове, валя поћи!
 Свршивъ посла съ душмавиима,
 Дражи ћемо вама доћи.
 Съ Богомъ, съ Богомъ, не плачите!
 Вѣрне нама останите! —

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

У зраку се барякъ вѣ,
У бой за свогъ царо-краля
Оде Србинъ крвь да лѣ,
То е славно, тако валя!
Кадъ юначко зове дѣло,
Србинъ иде превесело.

Ъ. Р.

ПРИМЪРНА ЛЮБАВЪ СУПРУГЕ.

(Истинитый догађай изъ садашнѣга србскога рата.)

Приликомъ Томашевачке битке одъ 23-гъ Нов. о. г. ухвате Мађари некогъ Косту Буковалу изъ Ботоша, коя е у својой кући быо, па га вежу и на кола натоваре; супруга истогъ Буковале, именовъ Соса, рођена Стойковићева изъ Бечкереча, нехтѣде мужа сама — да га однесу — допустити, нег' скочи и она на кола и тако и ню съ мужемъ заедно понесу. Кадъ на путу, како су поредъ силне непријателске войске, коя е ретерирала, пролазили, упита е еданъ хусарскій капетанъ: „ко е ню заробіо?“ — а она му плачући одговори: „да ню нико ніе заробіо, него она зароблѣногъ мужа свогъ самогъ непушта, пакъ иде съ нѣме, ако нѣга нестане, и нѣ више на свѣту да нема.“ — Затимъ скочи съ кола, коя су на заповѣсть капетана стала была, обухвати ногу капетанову и стане га ецајући молити, да іой мужа одпусти, па му међутымъ неколико дуката, кое е у нѣдри имала, у руку тисне, и обећа му, да ће — ако іой мужа избави — све новце, што кодъ куће има, покупити, и нѣму, кадъ прилике имала буде, послати. Капетанъ тронуть оваковомъ вѣрности и любви супруге, одпусти іой мужа — па ій заедно подъ стражомъ до близу Ботоша даде пропратити. Истый супругъ и супруга дођоше после тога у Панчево.

Ово е заиста примѣранъ характеръ супруге, нечувеный образаць свымъ Србкinyaма. — Живила! —

Ъ. С.

СПОМЕНИЦИ ИЗЪ ИСТОРИЈЕ СРБСКЕ.

(Писмо Генералу Мармонту.)

Милостивый Господине!

Почитаемо Ваше писмо, милостивый Господине, преко навластито посланого Вашего офицера Павла Томића, на французскомъ езыку

писано и на славенски преведено, имао самъ честь текућегъ мѣсеца 20-га числа примити, у коему объявлюете, што нѣгово Величество Вашъ Господаръ Императоръ Французскій, и Краль Италіе, намѣрава држати консула у Црнојгори, ради болѣга и лѣпшега съ државомъ нѣговомъ сусѣднога живлѣня, и као да по разлогу моего съ Генераломъ Лористономъ у Приморю у манастирь подъ Ластвомъ прошле године Октомбра 14. числа бывшему састанку цѣните; колико да е было мое согласіе на то, да консулъ буде у Црнојгори поставлѣнъ, и по томе Вы, милостивый Господине, реченога офицера не при Црнојгори, него у Црнојгори, и на Цетинѣ постоянно одираваете, да свое пребыванѣ има, подъ именовъ консула, и проче. Я имамъ честь, милостивый Господине, Вама объявити, да у врѣме мога састанка съ Генераломъ Лористономъ ради Консула Французскога, да живи у Црнојгори, никавога договора ніе было, само што е Генераль Лористонъ мени объявіо, да нѣговъ Господаръ Императоръ жели поставити у Которъ, за сачувати сусѣдну мирноћу и тишину међу ова два народа, и то ради трговине и свакогъ догађая, кои бы се могао међу трговцима догодити. Я самъ ово объявленіе Генерала Лористона одобрио, и народу, кои се подъ моимъ пастырствомъ находи, объявіо, кое му ово ніе было супротивно; но за у внутренности Црнегоре поставити консула: о томе Господинъ Генераль Лористонъ ни рѣчи споменуо ніе. Могу Васъ, милостивый Господине, извѣстити, да я безъ общтега народнѣга скупа, кое садъ по зимноме времену пріе Мая мѣсеца быти не може, такођеръ и безъ волѣ Высочаславного нашегъ Покровителя Александра, великогъ Императора и самодржца всероссійскаго, Консула, ни никога другога ни подъ кои начинъ имати немогу, того ради Вы мене милостивый Господине великодушно извините. Съ истиннымъ почитаніемъ честь имамъ быти.

На Станѣвиће 21. Фебруара 1808.

Митрополитъ Цвнгорскій, Скендерійскій и Приморскій и Россійскаго Императорскогъ ордена св. и великога Князя Александра Невскогъ Кавалѣръ,

Петаръ Петровићъ

Нѣгошъ.

МУДРА ИЗРЕЧЕНИЯ.

WWW.UNILIB.RS

Кады устаешъ и спавати лежешъ, помисли благоговѣно на Бога. У нѣга е сво твое благогаиѣ, твой животъ и твоя смръгъ.

Немой остати при твојој собственој волѣи, рѣ ништа друго него незгода ће те снаћи. Но опетъ твою дужность испуни, потомъ ни у какъој прилици непопуштай.

Христјански говорити, мыслити и дѣлати, то е христјанина дужность! Одвоишъ ли ты знаѣ одъ дѣла, то се немой ни христјаниномъ назвати. Христјанинъ бити болѣ е, него као христјанинъ показывати се.

Тайна е твой заточеникъ, донде докле е не обявишъ: обявишъ ли е еданпутъ, то си ты янѣ заточеникъ.

Првый коракъ къ пороку е последнѣи на путу добродѣтели и правоъ благополучія.

Найвећѣи юнакъ е и найчовечнѣи.

Човекъ само едну младость има; ову задовољно и паметно уживати, добыть е за читавый животъ.

Човекъ хоће свою способность да майстораше, а незна часъ употребити. У вѣговимъ рукама стои срећа, но будаласто не учи е никады притяжавати.

Богъ, кой животиню рани, неће люде одбацити; кой е великѣи у маломъ, быће већѣи у већемъ.

С М Ћ Ш И Ц Е.

* Нека удовица, коя е рада младомъ се направити, буде у едномъ друштву запытана, колико има година. — „28“ одговори. Ту быше и нѣнъ сынъ, кой на то прослови: „Дакле самъ три године млаћѣи одъ мое майке.“

* Некомъ господину слуга два дана не кући долазио. Трећѣи данъ дође му жена и на пытанѣ: „Гдѣ е остао Јованъ?“ одговори: „Дав Вамъ понизно полюбити руку и явля, да е умро.“

П О З Ы Б Ъ

на предплату дѣла подъ насловомъ:

Ч Е Р Т Е

и з ъ и с т о р и е

Деспота и Войвода Србски

у угарскимъ областима,

или

Краткѣи прегледъ исторіе угарски Србали, съ особитыиъ прирѣниенъ на исторію Деспота и Войвода Србски у оностранниъ областима.

С п и с а о

Александръ Стоячковиѣ.

Дѣлце ово раздѣљно е на VI. оддѣљнѣи. Прво оддѣљнѣи дѣйствуе о животу србскомъ у Угарској, одъ долазка Маѣара у ову, па до времена, кады е санъ деспотскѣи пренешенъ у угарске области (одъ године 895 — 1460). Друго оддѣљнѣи садржава повѣсть деспота србски у угарскимъ областима по реду, како е кои владао (одъ године 1450 — 1527). У трећемъ оддѣљнѣи излаже се у кратко часть времена исторіе србске безъ войвода (одъ год. 1527 — 1688). Четврто оддѣљнѣи представля Войводовину Србску на пепелу старе деспотовине одъ царева аустрѣиски за неко време по видимомъ подигнуту (одъ год. 1688 — 1711). У петомъ оддѣљнѣи саобштвава се часть времена исторіе србске безъ войвода, или станѣ Србали угарски подъ бездушнымъ титорствомъ Нѣмаца и Маѣара (одъ год. 1711 — 1-вогъ Мая 1848). Шесто оддѣљнѣи започинѣ се са воскресениемъ Войводовине Србске.

Ово ће дѣлце само тако у печатню доћи, ако толико предплатника на нѣга буде было, колико е нуждно, да се оно безъ штете списателѣве печатати може. Цѣна е књижице 12. кр. ср, само да се више међу народомъ распространи. Рокъ пренумерацие трае до 30. Децембра по нашемъ т. г. Имена гг. предплатни-

ка неће бити печатана, ер ње и тако печатна садъ, у ово ратно доба, одвећъ скупа.

Предбројнике примаю : у Карловци г. Тоша Живковићъ и г. Радославъ Манойловићъ ; у Панчеву : г. Георгије Поповићъ ; у Земуну : г. Цветко Раевићъ , и г. Мита Лазичъ ; у Митровици : г. Милошъ Парашкићъ ; у Иригу : г. Марковићъ ; у Руми : г. парохъ Миловићъ ; у Тителу : г. парохъ Поповићъ ; у Вуковару : г. бележникъ Кузмановићъ ; у Сентомашу : г. пољковникъ Давидовацъ ; у Пожеги : г. Светозаръ Кушевићъ ; у Загребу : г. Никола Крестићъ ; у Огулину : г. Никола Боровићъ ; у Београду : г. Ђорђе Малетићъ, и мудролюбія слушатель Никола Новаковићъ. Новци се полагају онда, кадъ се књига прими.

ВѢРНОСТЪ БРАТСКА.

Граничари витежки юнаци,
Цесарско су они поузданъ,
Сви тежаци скупа и војци,
Соколови, отци соколића.
Свиколици браћа и супрузи,
Кадъ иѣ бойна у ратъ зове трубя,
Плугъ оставе, оружъ прихвате,
Готови су увѣкъ у ратъ поѣи,
Готови су славно погинути
За свогъ цара, и за домовину.
Жестокога рата галичкога
Кано увѣкъ граничари храбри
Оставили многи домовину,
Похиташе на цесарску войску,
Гдѣ су увѣкъ азгра войске были.
Оставили многи домовину
У нѣой свою милену родбину,
Некій отца, некій стару майку,
Некій любу, некій чеда мила,
Некій брата, а некій сестрицу.
Тако Драго, юнакъ по избору,
Оставио брата единого,
Вѣрну свою любу оставио
И неяцка у повою сынка
Кодъ домаѣе ладне воде Саве,
И отиш'о у крае незване
Башъ до жала брзе рѣке Райне,
Да помогне лава укротити,
Оногъ лютогъ лава галичкога,
Кои беше изъ узе измак'о,
Изъ затвора са синѣга мора.
Молио е при полазку свога
Драго брата едногъ единого :
„Ой Милое мой брате рођеный!
На едномъ смо срдашцу лежали,
И едномъ смо раномъ одранѣни,
Оставляю ти могъ сынка неяцка :
Пази ми га кано чедо свое,
Мога Ђурђа к'о свога Андрию,
Буди нѣму и стричъ и бабайко,

Да ми чедо сирота не буде,
Да се незна, да ме дома нѣе;
Пази мою любу Лепосаву,
Да не буде кано удовица,
Нека знаде, да има дѣвера.“
Оде Драго на цесарску войску,
Како оде, већъ се не поврати,
Него оста дично на бовшту.
Кадъ къ Милоу тужна вѣсть сустиже,
Грозне сузе обляше ѣу лице
Рѣчь га изда, одъ яда занѣми,
Едва рѣчи изреѣи могаше :
„Драго брате, люта рано моя!
Туђа земља не буди му тежка!“
Прошле беше двѣ три годинице,
Братъ Милое сѣди у воѣннику,
Око нѣга крушке и ябуке,
Неке зрѣле, неке дозрѣваю;
На крылу му братучедо Ђурђе,
До! до нѣга на зеленой травѣ
Рођенъ сынакъ, маленый Андриа,
Да се незна, да ѣ Ђурђе сирота.
Кадъ се праве дѣци хальнинце :
Ђурђу стрико срмомъ хальку шара,
Да се незна да е сиротица;
Кадъ се почне ручакъ ручавати,
Ужинати па и вечерати :
Ђурђе стрики сѣди до колѣна,
Да се незна да е сиротица;
Кадъ се дѣле божињи колаци,
Ил' шарена о Узкрену яя :
Стрико Ђурђу свега прие дае,
Ђурђу прие, пакъ своие Андриа,
Да се незна да ѣ Ђурђе сирота ;
Кадъ у вече валя у ложницу,
Стрико Ђурђа свлача и изува,
Ђурђа прие меѣ у ложницу
И прие га пѣсмомъ успавлюе,
Прие Ђурђа, пакъ после Андрию,
Да се незна, да ѣ Ђурђе сирота.
Кадъ се ютромъ съ ложнице устае :
Стрико Ђурђа облачи, умива,
Чешля грли и любко цѣлива,
Прие Ђурђа, падъ после Андрию,
Да се незна, да ѣ Ђурђе сирота.
Кадъ су дѣца была понарасла,
Неда стрико Ђурђа у войнике,
Него Андру сынка рођенога,
Андру шалъ на банову войску
Велек' : сынок! — одинацъ ми ниси,
Теб' е право на банову войску,
Теб' е право макаръ погнуо,
А Ђурица одинацъ у майке
Неа свою стару рани майку,
Нек' му бабо у гробу не жали,
Нек' се незна да ѣ Ђурђе сирота.

Міятъ Стояновићъ.

Учредникъ Милошъ Поповићъ.

Печатано у Правителственой Књигопечатни у Београду.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА